

Neil Tetkowski - man van twee werelden |

Allaard Hidding

De 42 jarige, Amerikaanse keramist Neil Tetkowski neemt zijn werk zeer serieus. Hij steekt bovendien veel tijd en energie in het promoten van zijn werk. Hij doet dat op een bescheiden, professionele manier maar zorgt wel dat het onder de aandacht komt. Neil reist over de hele wereld om de presentaties van zijn werk te begeleiden. Zo gaf hij ter gelegenheid van zijn tentoonstelling op 9 mei van dit jaar in Gallery JBK van Jeroen Bechtold een demonstratie.

Om meerdere redenen was deze demonstratie de moeite waard.

'Earth Lake and Steel', 1994, ø 61 cm.

Werk maakt deel uit van de 'American Iron and Steel Series', incorporated real steel fired into the clay. Fotografie: Bruce Mayer

Tetkowski aan het werk

Neil Tetkowski maakt al jaren discussvormige objecten die soms spectaculaire afmetingen aannemen. Hij vormt deze schijven op de draaischijf en vervormt ze dan door insnijdingen, toevoegingen met metalen objecten als motoronderdelen en betonstaal. Ook veroorzaakt hij herkenbare patronen of vormen in de klei door objecten als stempels te gebruiken. Hij voegt verder kleur toe door middel van terra sigilata en soms wat glazuur.

Demonstratie

Tijdens de demonstratie toonde Neil Tetkowski hoe bij hem de eerste fase van het maken van een groot object, een 'disk' met een doorsnee van 1.20 m, in zijn werk gaat. Op de draaischijf ligt op een ondersteunende schijf een grote hoeveelheid klei die al regelmatig is verdeeld. De eerste actie bestaat uit het egaliseren van de kleimassa op de langzaam draaiende schijf. Vervolgens wordt er een rand gevormd. Met de handen, een spons en wat houten hulpmiddelen wordt deze rand uitgewerkt in een naar binnen vallende vorm. Tetkowski begint dan deze rand te bewerken in golvende bewegingen. Waar nodig ondersteunt hij de nog slappe klei met proppen kranten. Dan drukt hij met een paar voorwerpen de rand in. Het wapen

van Amsterdam in hoogrelief op het 'Amsterdammertje' is daarbij een aardige vondst. Een paar insnijdingen met trefzekere halen in het vlak besluiten dit deel van het werk. Het zal ook niet verder komen, dit werkstuk is er alleen voor de demonstratie en zal niet worden gestookt. Het is vooral boeiend om te zien hoe natuurlijk de goed voorbereide acties van Neil en toevallig ontstane vormveranderingen bij het hanteren van zulke grote kleimassa's samengaan. Zo ontstaat er tijdens het draaien onbedoeld een scheur in de rand en dit wordt dan onmiddellijk onderdeel van het werk. Neil gaat rustig door waarmee hij bezig is en na een paar ogenblikken buigt hij de scheur iets uit zodat het een decoratief element wordt. Iets dergelijks overkomt hem vast vaker bij het maken van groot werk. Je ziet hem tijdens het draaien ook even denken 'wat doe ik hiermee' om dan de oplossing te realiseren.

Man van twee werelden

Tetkowski is met deze manier van werken en de daaruit voortvloeiende beeldtaal een herkenbare exponent van de Amerikaanse, lyrisch abstracte school. Peter Voukos en zijn omgeving ontwikkelden deze stijl in de Verenigde Staten in de jaren '60. Toch is Tetkowski niet de zoveelste navolger, hij

schept een eigen sfeer en overtuigt door zijn consistente aanpak.

Neil Tetkowski ziet zijn werk als beeldende kunst maar bij het kijken naar de demonstratie trof mij ook zijn zekerheid en de grote vertrouwdheid met het materiaal. Hier was iemand aan het werk met een flinke dosis ambachtelijk vakmanschap. Ik vroeg hem ernaar en uit dit gesprek bleek dat er voor hem geen spanning bestaat tussen deze twee werelden. Hij is zich bewust van de historische achtergronden van de keramiek, hij put daaruit inspiratie, maar zegt: "in deze tijd kan ik niet anders zijn dan beeldend kunstenaar". Deze houding is misschien algemener in de Verenigde Staten dan in Europa, maar in het geval van Neil Tetkowski speelt er ook nog een persoonlijke achtergrond mee.

Geboren in Boston als zoon van een kunsthistoricus woonde hij in zijn jeugd geruime tijd in Sienna in Toscane, Italië. Zijn jeugdige jaren in een stad waar de geschiedenis in de architectuur en de cultuur nog volop voelbaar is, heeft zeker indruk op hem gemaakt. En dat brengt mij op de gedachte dat Neil Tetkowski in meerdere opzichten een man van twee werelden is; Amerika en Europa. Maar ook de ambachtsman die zich bewust is van de keramische traditie en de beeldend kunstenaar die zich bezig houdt met realisering van concepten.

Hij stelt in een artikel in *American Ceramics* (1988/1) "een groter werk draagt een andere boodschap uit dan een klein" en dat lijkt mij weer een typisch Amerikaanse statement. De relatie tussen de fysieke maat van een werk en de zeggingskracht lijkt mij overigens nog een interessant onderwerp voor een discussie.

Fotografie: Allaard Hidding

Tetkowsky in Amsterdam

Op zijn zeventiende wilde hij pottenbakker worden, met een werkplaats in een mooie landelijke omgeving. Bijna zestien jaar later draait Neil Tetkowsky in zijn atelier in New York borden, maar dan wel van een meter doorsnede. Tetkowsky's werken zijn een krachtige uiting van zijn ironische kijk op de Amerikaanse maatschappij. De eigenzinnige keramist komt in mei naar Amsterdam, voor een expositie en workshops.

De teloorgang van de eens zo bloeiende Amerikaanse staal-industrie vormt een belangrijk thema in het recente werk van Tetkowsky. In

zijn directe omgeving wordt hij geconfronteerd met verlaten staalfabrieken en afgedankte machines. Onderdelen van die machines en andere overblijfselen van het ijzer- en staaltijdperk verwerkt hij in zijn omvangrijke objecten: kettingen, kabels, gereedschap, moeren en bouten.

Bijna in contrast met deze industriële elementen staat de sobere en natuurlijke manier waarop hij zijn borden afwerkt.

Door het gebruik van terra sigillata en stoken in zout- en houtovens bereikt hij heel natuurlijke kleuren.

Het zijn iets kleinere uitvoeringen van zijn bekende borden, die in de galerie van Jeroen Bechtold te zien zullen zijn. De Amerikaan maakte deze serie van ongeveer twintig werken speciaal voor deze tentoonstelling. Het is de bedoeling dat hij tijdens zijn verblijf in Nederland een of meerdere workshops zal geven.

Voor meer bijzonderheden over de workshops kan contact worden opgenomen met Jeroen Bechtold. De tentoonstelling is van 11 mei tot en met 9 juni. De galerie is gevestigd aan de Korte Leidsedwarsstraat 159 in Amsterdam en is geopend van dinsdag tot en met zaterdag van 11 tot 17 uur. Het telefoonnummer is (020) 6249871.